Ч. 165 Недѣля 25 липня (6 серпня) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франкованû.

Рекламаціи неопечатанû вôльнû вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Парляментарни̂ вôдносины.

Вôдъ якогось часу ширить нѣмецка праса клерикальна упорно вѣсти, що Рада державна має бути розвязана та що по новыхъ выборахъ має бути утворена стала бôльшôсть парляментарна. Мы вже разъ то зазначували, що вѣсти ти̂ суть безосновни̂ и розпускани̂ мабуть лишь на то, щобы полохати лібералôвъ нѣмецкихъ. Може не вôдъ рѣчи буде теперь почути, якъ глядить на вôдносины парляментарни̂ противна сторона, т. є. нѣмецка ліберальна лѣвиця. Пôдъ симъ взглядомъ розповѣвъ дещо цѣкавого посолъ Шавпъ, котрый здававъ дня 3 с. м. справу зъ своєѣ дѣяльности передъ своими выборцями въ Лінцу. Вôнъ казавъ:

„Видите, що машина иде, що млынъ меле, але чому нѣчого або такъ дуже мало выходить зъ того? Велики̂ пытаня економічни̂ годѣ, бачите, рѣшити безъ сталои бôльшости, а парляментъ не може позбути ся своєѣ натуры яко політичне тѣло, такъ дуже, якъ бы то можна собѣ подумати. А кождый мусить признати, що вôдносины въ нашôй половинѣ державы суть того рода, що нѣяка партія політична не може утворити сталои и одностайнои бôльшости. То мало и правительство на оцѣ, коли по розвязаню послѣдной Рады державнои апелювало до умѣренныхъ партій. Хтожь то ти̂ умѣренни̂ партіи? Наши̂ погляды а погляды правительства були пôдъ симъ взглядомъ неоднакови̂; лишь въ тôмъ була згода, що до умѣренныхъ партій не можна зачисляти анѣ Молодочехôвъ анѣ такожь антісемітôвъ.

Що до инших партій то мы мусѣли собѣ сказати, що, поминувши т. зв. ґрупу Коронініого, котра лишь дуже мало вôдъ насъ рôзнить ся, треба въ першôй лініи розважити, що Поляки и стоячи̂ зъ ними въ близькихъ зносинахъ Русины вповнѣ годять ся зъ нами що до необмеженого признаня нашои вѣрноконституційнои основы и нашого правнодержавного становища супротивъ Угорщины та похваляють нашу заграничну політику. Такъ само єсть повна згода а бодай нема засадничыхъ противностей въ многихъ по найбôльшôй части економічныхъ справахъ. А хочь доси неразъ приходило до того, що мы мусѣлы спротивити ся за далеко идучому увзглядненю окремыхъ интересôвъ польскихъ, а такъ буде и въ будучности, то всежь таки єсть такъ богато схôдныхъ точокъ, що кождый мусить признати, що єсть можлива коаліція партій для веденя справъ парляментарныхъ.

Але ґр. Таффе не вдоволивъ ся тымъ або може було єму за богато такого забезпеченя; вôнъ казавъ, що до того мусить ще належати и клюбъ Гогенварта, вôнъ хотѣвъ бôльшости на трохъ ногахъ. Але чи клюбъ Гогенварта єсть взагалѣ партією політичною, котра має спôльни̂ цѣли, и котра може бути догôднымъ чинникомъ въ коаліціи партій? До клюбу Гогенварта належать Румуны, полудневи̂ Славяне, клерикалы, моравски̂ Чехи и ческо-феодальни̂ властителѣ бôльшихъ посѣлостей въ Чехъ. Они всѣ годять ся лишь въ тôмъ зъ собою, що ворогують противъ нѣмецкои партіѣ ліберальнои, наслѣдницѣ давнои вѣрно-конституційнои партіѣ. А якажь велика рôзниця мѣжь нами! А то конче мусить бути спôлка зъ такъ противными собѣ елементами!

Котрижь то суть ти̂ елементы зъ клюбу Гогенварта, задля котрыхъ ґр. Таффе противить ся тому, що могло бы заразъ усунути спинюваня парляментарнои роботы? Румуны и Словенцѣ, Хорвати и Дальматинцѣ не приросли ґр. Таффому такъ дуже до серця; вôнъ оглядаєсь на малу але вплывову партію ческихъ феодалôвъ, бо ти̂ панове суть и клерикалами и ческими націоналами, а въ другôй лініи на клерикалôвъ, котрыхъ держать ся моравски̂ и чески̂ Старочехи. Коли всему добре придивимо ся, то все крутить ся около кôлькохъ феодальныхъ властителѣвъ бôльшои посѣлости, та около ихъ приклонникôвъ Шварценберґа, Туна та Лобковича.

Теперь же ставлять пытанє, яке становище займає ліберальна партія до правительства а зъ многихъ сторôнъ домагають ся, щобы она перейшла до острои опозиціѣ. Менѣ видить ся — казавъ Шавпъ — що таки̂ пытаня можливи̂ лишь супротивъ правительства, котре строго держить ся якихсь засадъ. Колибъ ти̂ засады годили ся зъ засадами партіѣ або були ѣй противни̂, то она повинна бы пôсля того або пôдпирати правительство або противъ него выступати. Але чи таки̂ погляды можна примѣнити до міністерства ґр. Таффого? Супротивъ похитливости міністерства ґр. Таффого не може нѣяка партія зъ горы заняти анѣ принціпіяльно згôдного анѣ принціпіяльно вôдпорного становища, або що найбôльше тогды, коли сама собѣ скаже, що не може нѣякъ ширити свои правдиви̂ такъ звани̂ засады, якъ н. пр. Молодочехи и антісемíты. А вже найменше може то зробити наша партія, для неи справа вôдносинъ до теперѣшного правительства не може бути чисто принціпальна, хиба лишь хвилева, вôдповѣдна до ситуаціѣ. Наша партія не може оглядати ся на засады

---

5)

Сіямъ и Сіямцѣ.

(Конець).

Въ серединѣ мѣста, на лѣвôмъ боцѣ рѣки єсть резиденція короля, котра творить окреме для себе мѣсточко, обведене на чверть милѣ доокола бѣлымъ, на 10 метрôвъ высокимъ а 3 метры грубымъ муромъ. Середъ сего мѣсточка стоить королѣвска палата, гаремъ, судъ, театръ, королѣвска бібліотека и музей, арсеналъ, касарня для прибочнои ґвардіѣ и стайня для бѣлого слоня та для слонѣвъ воєнныхъ, будынки господарски̂, кіоски и огороды. На всхôднôй сторонѣ стоить королѣвска святиня, въ котрôй король складає присягу, коли вступає на престолъ. Въ сѣй святини стоить грубо позолочувана и выложена дорогимъ камѣнемъ статуя Будды на 2 метры высока. На захôдъ вôдъ палаты близше берегôвъ рѣки стоить водный павільонъ и тутъ єсть мѣсце, де стають чайки. Друге внутрѣшне подвôрє королѣвскои палаты єсть выложене ґранітовыми и марморовыми плытами а по обохъ єго бокахъ суть авдієнціональни̂ салѣ. Въ пôвнôчнôй части королѣвского мѣста стоять будынки міністерста, музей, монетарня и друкарня; други̂ будынки призначени̂ по бôльшôй части для войска, стоять попôдъ мурами мѣста. Королевскій замокъ єсть, якъ вже було сказано, збудованый на ладъ европейскій и має два поверхи; на долинѣ суть салѣ державни̂, на поверсѣ головно веранды и просторни̂ салѣ для выгоды короля. Въ великôй сали авдієнціональнôй, королѣвскій тронъ кованый зъ самого золота а понадъ нимъ пôднимає ся сѣмь парасолѣвъ одна надъ другою; по бокахъ єго висить старосвѣтска зброя королѣвска. Музей королѣвскій, а радше скарбниця, мѣстить въ собѣ дорогоцѣнни̂ предметы штуки, богату збôрку дорогоцѣнныхъ каменѣвъ, хиньску порцеляну и т. д. Коло музея стоять стайнѣ для слонѣвъ.

Передмѣстя Банґкока суть розлоги̂ и творять по найбôльшôй части велики̂ огороды, середъ котрыхъ зъ рѣдка стоять хаты. Поза передмѣстями тягнуть ся пальмови̂ гаѣ и рижови̂ поля. На полудне вôдъ мѣста лежить льотосовый паркъ и палата наслѣдника престола, на пôвнôчь, якихъ 75 кільометрôвъ горѣ рѣки Меномъ, давна столиця Аджутія. Банґкокъ має около 400.000 жителѣвъ, зъ котрыхъ майже половина Хинцѣ а третина Сіямцѣ, останокъ становлять Бірманы, Маляйцѣ та зайшли̂ люде зъ племенъ Ляосôвъ и Пеґу, Анаміты, Камбоджане та не многи̂ Европейцѣ.

Банґкокъ єсть найважнѣйшимъ мѣстомъ торговельнымъ въ Сіямѣ, а важнôсть єго для Европейцѣвъ росте зъ кождымъ днемъ. Головнымъ артикуломъ вывозовымъ єсть рижь, котрымъ Сіямъ заосмотрює не лишь сусѣдни̂ кольоніи анґлійски̂ и французски̂, але продає такожь и до Европы. Побôчь сего артикулу єсть для мѣста найважнѣйшимъ вывôзъ дерева, сушенои рыбы и гнѣзда салянґаны, що суть для Хинцѣвъ найбôльшимъ присмакомъ. Промыслъ въ самôмъ мѣстѣ не великій и обмежаєсь лишь на кôлька бôльшихъ млынôвъ, що обмелюють рижь, кôлька гутъ зелѣза и тартакôвъ та фабрику горячихъ напиткôвъ зъ мелясы и фабрику леду. Въ 1884 р. заведено тутъ першу почту, а перевозомъ корабельнымъ займають ся по найбôльшôй части Анґлійцѣ. Вôдъ 1889 р. субвенціонувало правительство французске кохінхиньске товариство для плавбы по рѣкахъ, котре удержувало корабель, котрый вôдъ часу до часу мавъ перевозити товары и людей межи Банґкокомъ и Сайґономъ въ Камбоджи. Сей корабель ставъ ся отже безпосередною причиною конфлікту межи Францією а Сіямомъ, але головна рѣчь була зовсѣмь инша.

Въ пôвнôчнôй и всхôднôй сторонѣ Сіяму, на лѣвôмъ березѣ рѣки Меконґъ, жиє племя Ляосôвъ, котре майже лишь на око єсть зависиме вôдъ Сіяму. Сіямцѣ навѣть не люблять ся зъ Ляосами, хочь суть того самого походженя. Сіямске правительство майже зовсѣмь не дбало про порядки въ краю Ляосôвъ и въ наслѣдокъ того творили ся тамъ ватаги розбишакôвъ, котри̂ переходили черезъ границю до Анаму и тамъ розбивали. Французы высылали длятого анамску міліцію до краю Ляосôвъ, котра тамъ ловила розбишакôвъ. Але Французы мали ще й инши̂ пляны. Они зъ давенъ давна носять ся зъ гадкою, щобы рѣкою Меконґъ, черезъ краѣ племени Ляосôвъ на хиньску границю и зъ вôдтамъ, дôстати ся до хиньскои провінціѣ Ѣнамъ. Ти̂ свои

теперѣшного правительства, бо здаєсь, що оно ихъ немає. Она може своє поступованє зробити лишь зависимымъ вôдъ хвилевого поступованя правительства. Правительство знайде въ насъ однодушныхъ противникôвъ, коли схоче поступати такими дорогами, на якû вказано дня 23 падолиста 1892 р.: колижь нѣ, то будемо чекати розвою рѣчей не хитаючись въ нашихъ засадахъ. О повнôй довѣря пôдпорѣ не може однакожь бути и бесѣды при похитливôмъ поступованю".

Изъ сего поясненя пос. Шавпа видко ажь надто ясно, що лѣвиця капитулює; оно не хоче и не думає переходити въ опозицію, бо очевидно боить ся розвязаня Рады державных и ще гôршихъ зъ того якъ доси наслѣдкôвъ для себе.

Дѣяльнôсть института руского товариства педаґоґічного у Львовѣ.

Комітетъ, що зъ порученя выдѣлу руского Товариства педаґоґічного управлявъ институтомъ, вôдбувавъ що мѣсяця засѣданя, та полагоджувавъ всѣ важнû справы. Въ складъ комітету входили: сов. о. Алексѣй Тороньскій, катихитъ ц. к. акад. ґімназіѣ, яко голова; Исид. Громницкій. проф. руской ґімназіѣ, сов. о. Иванъ Чапельскій, префектъ гр. кат. семинаріѣ, адвокатъ дръ Стефанъ Федакъ, лѣкарь дръ Антôнъ Хоминъ и Кость Паньковскій, яко члены. Сей послѣдный бувъ заразомъ настоятелемъ института.

Заходами комітету пороблено въ институтѣ сего року деякû улѣпшеня якъ гігієнічнû такъ и змѣряючû до лучшого харчованя питомцѣвъ. По при релігійно-моральне выхованє мавъ комітетъ також на оцѣ товариске пожите ученикôвъ. Домашне веденє унормовано друковаными приписами, котрû кождый питомець дôстає при вступленю до институту. Помôчь при науцѣ давали инструкторы поодинокихъ клясъ. Суть то лѣпшû ученики, котрû въ институтѣ остають або за малою доплатою або безплатно. Домашну науку вели два академики. Кромѣ корепетицій предметôвъ школьныхъ удѣлювано ще въ институтѣ науки писаня, науки спѣву, історіѣ краєвои. Крôмъ того заявили старшû питомцѣ великій интересъ въ зладжуваню довшихъ або коротшихъ письменныхъ працъ, чи то зъ літературы чи історіѣ, котрû вôдчитувано у вôльныхъ вôдъ науки хвиляхъ, въ ширшôмъ кружку товаришѣвъ и ведено надъ ними діскусію. Якû поступы зробили питомцѣ въ науцѣ спѣву и декламаціи, про те свѣдчать найлѣпше гарнû слова признаня участникôвъ декламаційно-музикального вечерка, урядженого въ день патрона институту св. о. Николая, якъ пп.: Едварда Харкевича, директора руской ґімназіѣ, проф. Натаря Вахнянина и проф. Волод. Шухевича.

Образованє школьне розширювано лектурою домовою пôдъ надзоромъ настоятеля. Взагалѣ не дозволено приписами домовыми нѣякои книжки анѣ вносити анѣ выносити зъ дому безъ дозволу настоятеля. Ученики, що на се заслугували, звиджували пригôднû для нихъ представленя, деякû музеѣ, менажерію и т. и. Въ огородѣ, де въ лѣтѣ перебувають ученики въ часѣ свобôднôмъ вôдъ науки, суть бары и рекъ до ґімнастики; майже що недѣлѣ и свята вôдбувано дальшû проходы въ околицѣ львовскій. — Комітетъ мавъ на оцѣ, щобы у ученикамъ подавано все стравы якъ найздоровшû и въ тôмъ вглядѣ ишовъ за радою дра Хомина, що безкористно питомцямъ удѣлявъ радъ лѣкарскихъ. Доказомъ, що харчованє ученикôвъ вôдповѣдало всѣмъ вымогамъ гігієнічного житя, бувъ добрый станъ здоровля, надзвычайно рѣдкû случаѣ легкои недуги и свѣжû, здоровû лиця питонцѣвъ въ недоровôмъ Львовѣ. — Що тыждня въ патницю подавано пôснû стравы (вôдъ середы має институтъ діспензу), а вечера була мясна. Въ навечерє Рôздва Христового и празника Богоявленьского заставлепо ученикамъ спôльну вечеру, а въ провôдну недѣлю свячене.

Подань о приняте вплынуло по-надъ сотку. На жаль однакъ комітетъ мусѣвъ декому вôдмовити принятя чи то за-для браку фондôвъ чи то для браку мѣсця. Священичихъ дѣтей було 31, учительскихъ 37, селяньскихъ 7, урядничихъ 10, а сирôтъ 9.

Результатъ загальнои класифікаціѣ взагалѣ можна назвати досить добрымъ. И такъ клясу зъ вôдзначенємъ дôстало ученикôвъ 4, клясу другу 10, поправку 3, иншû клясу першу. Свѣдоцтво испыту матурального дôстало ученикôвъ двохъ. Результатъ сей уважає комітетъ досыть добрымъ, бо треба мати на тямцѣ, що се не бурса, до котрои бере ся найлучшихъ ученикôвъ, але заведенє, до котрого бере ся неразъ ученика за-для поправы поведеня домового и поступу въ науцѣ школьнôй.

Пôдъ взглядомъ фінансовымъ выпавъ сей рôкъ красше вôдъ попередного. Вôдъ Сойму дôставъ институтъ 400 зр. Бібліотека єго бôльшає. Приходу за адміністраційнôй рôкъ 1892/3 було 11.236 зр. 67 кр., розходу 10.990 зр. 62 кр.; отже въ касѣ остало ся 246 зр. 5 кр. Маєтокъ института (вартôсть инвентаря, фондъ зелѣзный и резервовый и останокъ касовый) выносить разомъ 1287 зр. 23 кр.

Переглядъ политичный.

Черновецка палата товговельна постановила внести просьбу до Рады державнои, щобы ухвалено законъ, пôсля котрого правительство само мало перевести реґуляцію рѣкъ на Буковинѣ, позаякъ край самъ не має на то грошей.

Пôсля вѣденьскихъ ґазетъ має бути Рада державна скликана вже въ половинѣ вересня. Въ такôмъ случаю бувъ бы буджетъ залагодженый вже въ падолистѣ а въ грудни могли бы зôбрати ся соймы. Вѣсть та потребує однакожь потвердженя.

Межи Россією а Хиною прийшло знову до якогось конфлікту. Хина выслала на границю велику масу войска а правительство россійске зажадало поясненя сеи справы, позаякъ пôдозрѣває, що Хина зробила то въ якôмсь ворожôмъ намѣреню. Наколибъ хиньске правительство вôдмовило поясненя або дало якесь не конче точне, то Россія зажадає черезъ свого посла въ Пекинѣ рѣшучого вôдкликаня хиньского войска зъ надъ границѣ Паміру.

Новинки.

Львовъ дня 5 серпня.

— Вôдзначеня. Президентъ ґенеральнои Дирекціѣ австрійскихъ зелѣзницъ державныхъ дръ Левъ Билиньскій одержавъ дозвôлъ носити велику стяжку королѣвско-віртемберского ордеру Фридериха и великій хрестъ офіцирскій королѣвско-румуньского ордеру короны; а властитель добръ Генрикъ Шелѣскій въ Козовѣ хрестъ командорскій папского ордеру св. Григорія.

— Почетне горожаньство надала рада мѣска въ Галичи п. Станіславови Брикчиньскому, презесови рады повѣтовои въ Станиславовѣ.

— Въ справѣ выставы краєвои. На численнû запытаня, чи можуть поодинокû люде свои выробы и пр. умѣщувати въ павільонѣ „Рускихъ Товариствъ" на выставѣ краєвôй вôдповѣдаю, що лише члены товариствъ тыхъ, що зголосились до участи въ будовѣ павільону. Хто бы отже не бувъ членомъ вôдповѣдного товариства, може кождои хвилѣ вступити въ члены. — Рôвночасно звертаю увагу, що якъ о приняте въ члены належить

пляны — хочь они труднû до переведеня, бо на горѣшнôмъ Меконґу суть великû пороги, котрû насампередъ треба бы розбити, щобы могли по рѣцѣ ходити кораблѣ — думали они перевести въ той способъ, що хотѣли заняти край Ляосôвъ, доказуючи, що нѣбы то Анамъ и Камбоджа мають якûсь права до сихъ краѣвъ. Але Сіямцѣ, чи самû, чи за радою Анґлійцѣвъ спостерегли ся, о що Французамъ властиво розходить ся, постановили тодѣ самû заопѣкувати ся краємъ Ляосôвъ и выслали туды своє войско. Стало ся отже — такъ бодай кажуть Французы — що коли инспекторъ анамскои міліціѣ, котра була въ краю Ляосôвъ, Ґроґіренъ занедужавъ въ Кен-Хакъ и мусѣвъ лежати, напавъ на него сіямскій мандаринъ зъ двѣста Ляосами, обступивъ хату, въ котрôй Ґроґіренъ лежавъ, впавъ вôдтакъ до хаты и застрѣливъ инспектора револьверомъ таки въ постели. Рôвночасно убито и порубано на куснѣ сѣмнацять воякôвъ зъ міліціѣ и товмача зъ Камбоджи. Командантъ французскои ескадры на сіямскихъ водахъ хотѣвъ тогды нѣбы для обороны французскихъ интересôвъ выслати до Банґкока двѣ канонірки, а треба знати, що въ сіямскôй столици стоитъ постôйно одна французска канонірка для обороны французскихъ пôдданыхъ. Требажь дальше ще й то знати, що пôсля договору ще зъ 1856 р. не вôльно до Банґкока заплывати нѣчіимъ кораблямъ воєннымъ безъ дозволу сіямского правительства; можна станути лишь въ Пакнамъ а зъ вôдтамъ зажадати вôдъ сіямского правительства лотсмана (проводиря), котрый, наколи портъ єсть замкненый має показати дорогу, куды можна переплысти. Сіямцѣ замкнули були портъ а командантъ канонірокъ зажадавъ тогды лотсмана, але правительство сіямске не хотѣло єго выслати. Якъ разъ надплывъ тогды французскій корабель почтовый „Жанъ Бабтістъ Сей", що удержує звязь межи Банґкокомъ а Саиґономъ и капітанъ корабля пôднявъ ся перевести обѣ канонірки до порту. Сіямцѣ, побачивши то, стали стрѣляти зъ крѣпости и розбили корабель почтовый, котрый ратувавъ ся тымъ, що пôдплывъ ще пôдъ берегъ и тутъ вже загрязъ. Сіямцѣ впали тогды на корабель, ограбили єго а поверхъ французскои фляґи па корабли вывѣсили фляґу сіямску.

Такъ представляють рѣчь зъ французскои стороны. Правительство французске на вѣсть о тôмъ выслало заразъ ультіматумъ до Сіяму и зажадало въ нѣмъ: 1) вôдступленя краю Ляосôвъ ажь по лѣвый берѣгъ рѣки Меконґа на пôдставѣ правъ до него французскихъ кольоній Анаму и Камбоджи; 2) вôдкликаня зъ того краю до мѣсяця сіямскои залоги; 3) сатисфакціѣ за нападъ на французскій корабль и на французскихъ морякôвъ на рѣцѣ Менамъ; 4) укараня виноватыхъ и грошевого вôдшкодованя; 5) заплаты 2 міліонôвъ франкôвъ вôдшкодованя для французскихъ пôдданыхъ; 6) зложеня заразъ 3 міліонôвъ франкôвъ яко запоруку за переведенє жаданъ поставленыхъ въ точкахъ 4 и 5. Позаякъ правительство сіямске не вôдповѣло було вповнѣ на жаданя французского правительства, постановила була Франція приступити до бльокады сіямского побережа. Остаточно, якъ вже звѣстно, закôнчивъ ся цѣлый сей конфліктъ мирно а Франція, здаєсь за вплывомъ Анґліѣ вôдступила навѣть вôдъ жаданя поставленого въ першôй точцѣ ультіматумъ.

Мусимо тутъ ще хочь коротенько згадати дещо про племя Ляосôвъ, про котрыхъ тутъ вже тôлько разôвъ була бесѣда. Ляосы належать до народу званого Таі або Шанъ, котрый займає бôльшу часть индо-хиньского вôвострова або т. зв. Индіи заґанґесовû. Слово „Шанъ" або „Шіянъ", зъ котрого пôшла назва Сіямъ, значить въ санскритѣ „брунатный". Ляосы замешкують пôвнôчну и пôвнôчно-всхôдну часть Сіяму и шѣсть племенъ ляоскихъ платять нинѣ дань Сіямови. Впрочôмъ суть они зовсѣмъ независимû и мають своихъ власныхъ князѣвъ, котрû однакожь суть властиво лишь ґубернаторами короля сіямского; они самû не платять дани але за то мусять допильнувати, щобы нарôдъ точно плативъ. Пôвнôчнû ляосы суть людьми майже дикими, культура у нихъ дуже мала, а благородныхъ чувствъ годѣ въ нихъ знайти. Найбôльша ихъ пристрасть, щобы о скôлько можна придбати якими небудь способами золота и срѣбла, всѣлякои дорогоцѣннои посудины та грошей и всѣлякихъ прикрасъ. Мужчины пускають ся длятого часто на розбôй, а жѣнки сѣють та збирають рижь, варять єго, та й помагають ѣсти.

Ляосы люблять музыку и займають ся також выробами изъ срѣбла, садять тютюнъ, управляють цукрову тростину и т. д. Они жи-

вголоситись до вôдповѣдного товариства, такъ члены-выставцѣ мають вголосити свои выробы н. пр. до своихъ товариствъ, а товариства доперва, вглядно делеґаты зажадають въ мѣру тыхъ вголошень, вôдъ комітету „Рускихъ Товариствъ“ вôдповѣдного мѣсця. Тымъ способомъ будуть выробы н. пр. поодинокихъ членôвъ товариствъ зъ поданємъ власнои фірмы на выробахъ стояти пôдъ загальною фірмою того або другого товариства. Товариства мають вголошуватись до комітету просто, подаючи скôлько и якого имъ мѣсця потрѣбно. — *Володимиръ Шухевичъ.*

— **Выдѣлъ бурсы им. св. Ивана Хрестителя въ Дрогобичи,** постановивши рѣшучо отворити въ надходячимъ шкôльнымъ рокомъ бурсу, взыває симъ всѣхъ интересованыхъ до скорого вголошуваня подань о принятє. Поданя належить вносити на руки д-ра Антоневича въ Дрогобичи, котрый информує також о услôвяхъ принятя.

— **Купуйте у своихъ людей!** О. Яремкевичь зъ Лобôзвы пише: При кôнци липня спровадивъ я въ „Народнои Торговлѣ“ у Львовѣ 10 кôсъ, 72 центім. довгихъ до звычайнои кôсьбы. Се зробивъ я на просьбу кôлькохъ парохіянъ, котрî просили мене замовити имъ захвалюванî въ ґазетахъ и календаряхъ косы зъ Тернополя чи зô Стрыя, а котрымъ я вытолкувавъ, що такî самî косы продає „Народна Торговля“ далеко дешевше. И справдѣ, доброта тыхъ кôсъ показалась по надъ всяке ожиданє. Дня 2 серпня косили у мене тыми косами жито (що належить до найтвердшого збôжа), и поостривши разъ косили ними бôльше якъ 100 крокôвъ. А й клепати не треба ихъ такъ часто, бо вôстря мають добрî. Увидѣвши тоє, розхопили люде всѣ косы заразъ по цѣнѣ 65 кр. за штуку (зъ почтою), за котру у Патраха або Мінцера треба дати 1 зр. 20 кр. — Чомужь не купувати у своихъ людей, коли иншî несовѣстнî.

— **Въ справѣ товариства ґімнастичного „Соколъ“** одержуємо вôдъ п. Володимира Лаврôвского отсе письмо: Вчера т. є. 3 серпня с. р. скôнчивъ ся чотиротыждневый речинець, въ котрôмъ Міністерство справъ внутрѣшныхъ могло заказати заснованє руского товариства ґімнастичного „Соколъ“. Статуты товариства не звернено ще, але въ силу §§ 7 и 11 закона о товариствахъ зъ дня 15 падолиста 1867 В. з. д. ч. 134 можна приступити до уконституованя. Члены комітету основателѣвъ зволять въ тôй справѣ зô мною порозумѣти ся.— *Володимиръ Лаврôвскій.*

— **Месть лѣсного злодѣя.** Зъ Жукова, въ повѣтѣ бережаньскôмъ, пишуть: Дня 14 липня приходивъ лѣсничій Мрочко злодѣя лѣсного на Баранôвцѣ въ лѣсѣ и вôдобравъ єму стрѣльбу. Злодѣй хотячи пôмститись, взявъ собѣ до помочи двохъ товаришѣвъ и глядавъ вôдповѣднои нагоды. Дня 30 липня засѣвъ ся коло лѣсничôвки. Коли Мрочко отворивъ рано вôкно, роздавъ ся выстрѣлъ и зранивъ єго небезпечно въ шию. Другій лѣсничій пôславъ заразъ до Бережанъ за жандармомъ.

— **Незвычайна пригода при вѣнчаню** лучила ся въ однôмъ селѣ коло Варшавы. Вже були всѣ готовî ѣхати до церквы, коли панъ молодый попросивъ батька своєѣ судженои до окремои комнаты и сказавъ єму, що доки не дôстане въ руки только а только грошей, доти не пôде до слюбу. Зажуривъ ся батько, запросивъ до рады доньку и єѣ богату тѣтку. Дôзнавши ся, о що йде, тѣтка постановила помочи паннѣ молодôй и при свѣдкахъ пôдписала скрыптъ довжный на ту суму, що молодый жадавъ. Коли вже панна молода мала жаданый посагъ въ рукахъ, при свѣдкахъ и при своимъ судженôмъ показала посагъ въ грошахъ и въ готôвцѣ та сказала, що дасть єго своему судженому по вѣнчаню. Вôдтакъ пôшли всѣ до церкви. Тамъ, якъ звычайно, спытавъ ся священикъ єѣ, чи має добру и непримушену волю взяти собѣ за мужа сего пана П.? А она сказала: нѣ! Священикъ пытає ся ще разъ; она знову: нѣ! Тогды священикъ сказавъ, що не може ихъ повѣнчати. Въ тôй хвили обернула ся панна молода до гостей и сказала: „Щобы на соромъ выставити сего пана, що волить грошѣ якъ особу, що шукавъ не жѣнки, а маєтку, привела я васъ ажь ту; але я васъ за то перепрашаю и прошу теперь на забаву, котра буде для мене нескавано милою, бо Богъ оборонивъ мене вôдъ мужа-нелюба“. — Въ тыждень по забавѣ одинъ дружба освѣдчивъ ся о єѣ руку и сказавъ, що не хоче жадного маєтку, лише єѣ. Мудрагель дружба!

— **Жебраки въ Парижи.** Якî въ Россіи жебраки, мы вже писали; теперь варто знати, якî въ Парижи. Секретарь бюра посольского Поліянъ перебиравъ ся богато разôвъ за жебрака, щобы переконати ся, кôлько може „заробити“ жебракъ на улицяхъ Парижа та якъ жебраки мѣжь собою живуть. Теперь выдавъ вôнъ книжку о тôмъ. Тамъ обчисливъ вôнъ, що Парижане выдають на жебракôвъ рôчно десять міліонôвъ франкôвъ, зъ котрыхъ найбôльшу часть дôстають такî жебраки, що вже мають по 50 до 80 тысячь франкôвъ наскладаного маєтку. Звычайно буває такъ, що той, котрый дає милостиню, самъ бѣднѣйшій вôдъ такого пана жебрака. Гарнî вôдносины!

— **Воронячî танцѣ.** Що птицѣ, такъ якъ и всѣ иншî звѣрѣ, мають свои власнî забавы та розривки, то зовсѣмъ певна рѣчь. Напрацювавши ся тяжко надъ вышукуванємъ поживы, а се прецѣ не легка праця, и для звѣра — они бавлять ся. Кождый певно чувъ або й видѣвъ, якъ бузьки, ластôвки або й иншî птицѣ бавлять ся. Але ще мабуть нѣхто не чувъ, щобъ вороны, такî поважнî та повôльнî птицѣ, мали также свои забавы. А тымчасомъ и они — танцюють. Одинъ учитель зъ Бурґбернгайму видѣвъ на проходѣ таке: Стадо воронъ лѣтало невысоко надъ однымъ горбкомъ. Наразъ всѣ сѣли на землю. Ажь ось пôдлѣтає у воздухъ одна и краче. Друга за нею и вôдповѣдає тамтôй. Обѣ неначе гойдають ся у воздусѣ. Що одна пôдлетить въ гору, друга спустить ся нижше; що одна полетить на право, друга на лѣво — справдешній валець, лише дуже повôльный. Зъ землѣ пôднимають ся у воздухъ иншî вороны и тî зачинають — польки. То кинуть ся наперёдъ, то цофнуть ся назадъ, перекинуть ся у воздусѣ и потôмъ довкола себе лѣтають. Мѣжь тымъ, такъ якъ на веселôмъ празнику, „вôвкне“ собѣ одна и друга ворона, розумѣє ся, по воронячому. Вкôнци рôвночасно пôдносять ся всѣ высше; двѣ три лѣтає по бокахъ, а прочî спокôйно кружать коломъ; вôдтакъ цѣле стадо наразъ краче и довгимъ рядомъ вôдлѣтає. Такъ отже при власнôй воронячôй музыцѣ гуляють они своя воронячî танцѣ.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Станъ воздуха за минувшî добы** числячи вôдъ 12 год. въ полудне дня 4 серпня до 12 год. въ полудне дня 5 серпня: Середна теплота була + 19·6° Ц., найвысша + 25·4° Ц вчера по полудни), найнизша + 13·2° Ц. въ ночи. Барометеръ опадає (762). Вѣтеръ буде полудново-всхôдный, змѣнный, середна теплота буде около + 21·0° Ц., небо буде легко захмарене, погода.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ** дня 4 серпня: пшениця 8·50 до 8·75; жито 6·75 до 7·—; ячмѣнь 5·50 до 6·—; овесъ 6·75 до 7·—; рѣпакъ 13·50 до 14·—; горохъ 6·75 до 9·50; вика 5·50 до 6·—; насѣнє льняне 9·75 до 10·—; бôбъ —·— до —·—, бобикъ 5.50 до 6·—; гречка —·— до —·—; конюшина червона 60·— до 65·—; бѣла 65·— до 80·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 24·— до 26·—; анижь 35·— до 37·—; кукурудза стара —·— до —·—; нова —·— до —·—; хмѣль 105 — до 135·—; спірітусъ готовый 15·25 до 15·50

ТЕЛЕГРАМЫ.

Христіянія 5 серпня. Найдост. Архікнягиня-вдовиця Стефанія выѣхала до Марстрандъ.

Банґкокъ 5 серпня. Вчера въ полудне знесено бльокаду сіямского побережа.

Римъ 5 серпня. Актъ обжалованя въ процесѣ банку римского, выготовленый ґен. прокураторомъ, домагає ся, щобы одинацять обжалованыхъ ставити передъ судъ присяжныхъ въ Римѣ.

влять ся головно рижомъ а вôдтакъ и мясомъ зъ буйволôвъ, свининою и яйцями та ѣдять два разы на день, досвѣта и при заходѣ сонця. Ноша ихъ подôбна до сіямскои. Жѣнки носять довге волосє, котре звязують на чубку въ красне колѣсце и закосичують цвѣтами; богатшî носять на велике свято золотî або срѣбнî нараменники. Мужчины знову або голять головы зовсѣмъ або стрижуть коротко лишаючи лишь на чубку довше волосє пôдстрижене рôвно якъ щôтка. Въ декотрыхъ сторонахъ мужчины татуують ся почавши вôдъ пояса ажь до колѣнъ. Такожь єсть у нихъ звычаємъ робити собѣ въ ухахъ великî дѣры, въ котрî вôдтакъ затыкають цвѣты або носять въ нихъ циґара й иншî предметы. У нихъ єсть такожь повѣрка, що у кого великî уха той буде довго жити. Характеристична такожь рѣчь, що многî жѣнки Ляосôвъ можуть згинати руки въ лôктяхъ въ противну сторону, въ котру звычайно руки згинають ся, отже не до середины але взадъ. Мужчины беруть собѣ лишь одну жѣнку, а сватанє вôдбуває ся въ той способъ, що паробокъ дає дѣвчинѣ яку цвѣтку, або коли она курить циґаро, править вôдъ неи огню. Коли дѣвчина прийме цвѣтку або дасть закурити, то вже засватана. Жѣнки у Ляосôвъ стоять на рôвни зъ мужчинами, а коли розумнî, то мають навѣть велику власть и значѣнє въ родинѣ. Ляосы суть буддистами, але ихъ релігійнî обряды суть трохи инакшî якъ у Сіямцѣвъ и ихъ духовники придержують ся иншихъ приписôвъ; забобоннôсть у нихъ такъ само велика, якъ и у Сіямцѣвъ.

Ще бодай кôлькома словами годить ся згадати про промыслъ и выробы сіямскî, позаякъ они вказують на велику культурнôсть сего народу. Сіямцѣ взяли навѣть участь въ колюмбійскôй выставѣ въ Шікаґо и не лишь поставили тамъ окремый свôй павільонъ, але такожь выставили свои выробы по иншихъ вôддѣлахъ. Тамъ можна мѣжь иншимъ побачити прекраснî вышивки жѣночî, робленî сухозолотю и шовкомъ; філіґрановî выробы зъ золота и срѣбла, выробы ткацкî, якъ н. пр. прекраснî турбаны сіямскî зъ однои штуки тоненькои матеріѣ шовковои на 15 метрôвъ довгои и т. д. а все то робота жѣноча. Зъ деревляныхъ выробôвъ суть выставленî всѣлякî выробы зъ дерева тека, котре зô всего дерева на свѣтѣ єсть найтревалѣйше; тамъ знаходить ся такожь одна дошка зъ того дерева на два метры широка, а на пôвтора довга, найбôльша яку доси удало ся зъ того дерева вырѣзати. Найдорожша одѣжь, вышивана золотомъ и дорогимъ камѣнємъ, яку выставлено на выставѣ, золотî короны, парасолѣ — то все предметы, котрыхъ уживають сіямскî духовники. Парасолями въ видѣ листя святого дерева „Погъ“, заслонюють собѣ буддайскî черцѣ очи, щобы не видѣли грѣшныхъ рѣчей. Правительство сіямске выставило монеты, карты, моделѣ кораблѣвъ, сѣти на рыбу, выробы господарскî и т. д., а всѣ тî выробы показують, що Сіямцѣ нарôдъ дѣйстно культурный. Кобы лишь Европейцѣ черезъ свою захланнôсть не спиняли розвою ихъ культуры.

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій.**

Инсераты („оповѣщеня приватнй“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ такожь для „Ґазеты Львôвскои“ принимає лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де такожь знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.